

*Lukács Olga*¹:

Előszó a konferenciakötethez, tisztelettel ajánlva Főtiszteletű Kató Bélának, az Erdélyi Református Egyházkerület püspökének

Az elmúlt években több fórumon, különböző formában tárgyaltak a 100 éve véget ért első világháború következményeiről, és számtalan írás jelent meg ezzel kapcsolatban. A kérdéskörhöz tartozó különféle megközelítések látens és indirekt módon jelen vannak mind a mai napig egyházunk életében. Az első vi-

lágháború súlyos öröksége társadalmunkat olyan kérdések és kihívások elé állította, amelyek időről időre felmerültek, de tisztázásuk mindeddig elmaradt.

¹ Egyetemi docens a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Református Tanárképző és Zeneművészeti Karán, E-mail: lukacso@yahoo.de

Az elszenvedett és okozott igazságtalanságok, a szenvedések és az elnyomás tapasztalatai, valamint a történelemben az egyének és csoportok életében jelen lévő bűn és vétkek valósága, napjainkban arra indítja az egyházak képviselőit, vezető egyéniségeit, hogy a gyülekezeti tagok számára teret és lehetőséget biztosítsanak arra, hogy emlékezzenek a szenvedés történetére, az elszenvedett és okozott jogtalanságok sorozatára, és adjanak hangot a fájdalomnak.

A fájdalmak feldolgozásának a mikéntje meghatározó az eredmény szempontjából.

Ez irányban tett kísérletet 2019. március 27–29. között a BBTE Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar *A megbékélés történelmi, társadalmi és egyházi vonatkozásai – Lehetőségeink és szolgálataink az első világháborút követő világrendben* című lelkész-továbbképző megtartásával.

Az előadások és azokhoz kapcsolt gyakorlati foglalkozások arra összpontosítottak, hogy miként lehet a megbékélést szorgalmazni és milyen biblikus megoldások lehetségesek a társadalmi igazságtalanságok orvoslására. A lelkészek számára konkrét kontextuális meghatározással igyekeztünk impulzusokat adni arra, hogy közösen, kritikusan és önkritikusan tekintsék át a történelemben megtett utat, elemezzék a mai társadalmi, gazdasági és politikai folyamatokat, és vegyék észre az igazságosabb struktúrák felépítésére kínálkozó lehetőségeket.

A továbbképzőn elhangzott előadásokból és a felkért szerzők tollából született meg e folyóirat tanulmánycsoakra, amelyet szeretnénk Ft. Kató Béla püspök úrnak ajánlani. E motiváció gyújtópontját az adta meg, hogy 2005-től ismerem a Püspök úr felekezeti és etnikumok közötti dialógusért tett törekvéseit, fáradozásait. E tevékenységét az általam is ismert Healing of Memories projekt és a Reconciliation in South-East Europe Alapítvány keretében tapasztaltam meg, amelynek alapító tagja és két alkalommal is elnöke volt. Több előadásában, kerekasztal-beszélgetésen hangot adott annak, hogy fel kell hagynunk az évszázados felekezeti erőviszonyok fitogtatásával, a versengéssel és tisztáznunk kell az egymásnak adott „seb-okozó” eseményeket. Több ízben rámutatott azokra a kezdeményezésekre, amelyek az elszakadás okozta sebeket enyhíthetik, keresve az összekötő, közeledést elősegítő pontokat.

Kató Béla püspök úr nem a meghunyászkodást, az emlékek elfeledését, a mostani helyzetbe való beletörődést szorgalmazta, hanem az objektív szemléletet, amely csak egy paradigmaváltással jöhet létre. A nemzetközi konferenciákon bátran kiállt amellet, hogy

a történelmi tények tudatos és tendenciózus elhanyagolása vagy megsértése nem fog a megbékéléshez vezetni. Részéről született meg a kezdeményezés, hogy beszéljünk a nagyméretű, egész Kelet-Közép-Európát érintő problémákról, nevezetesen arról, hogy etnikai csoportok szórványhelyzetben a mai napig küzdenek a jogaik elismeréséért, és azért a lehetőségért, hogy saját nyelvi, vallási és kulturális identitásukat ne csak a privát szférában, hanem kollektíven gyakorolhassák és megőrizhessék.

A „mások történelmi látásmódjának” megértéséhez viszont (a hozzá tartozó pozitív, ill. fájdalmas eseményekkel együtt), legalább annyira fontos a különbözőképpen megélt és értelmezett helyi történetek megismerése, mint az együtt élő összes nemzetre kiterjedő történelemszemlélettel való foglalkozás, melyet kiegészít a biblikus, hitből fakadó, krisztusi magatartás.

Ft. Kató Béla főpásztorként ez ügyben mindvégig példaadó magatartással járt az élen. 2017. október 31-én a Reformáció 500. évfordulóján bocsánatot tudott kérni azoktól az egyházaktól, akik a történelem során a református privilegizált helyzet miatt sebet kaptak, így az unitárius egyháztól. Az ünnepi emlékezés fennköltségében tudatosan bocsánatot kérni, osztozni a másik „megbántott” fél fájdalmában olyan alkalom, mely a kiengesztelődéshez, a megbocsátáshoz vezethet, és a „közös jövő” építéséhez.

Serkentő hatással van ez mindannyiunk számára, attól függetlenül, hogy egyházi szolgálattevők, vagy a világ bármely más területén a megbékélésért munkálkodó, a közös, keresztyén szeretetközösség cselekvő táborához tartozunk, érezzük ezt az impulzust.

Mindazok, akik e kötetbe hozzájárultunk, tisztelettel vagyunk Püspök úr iránt, és szeretettel ajánljuk szellemi termékeinket, kifejezve köszönetünket a biztatásért és az előljáró példaadásért.

Isten áldja Főtiszteletű Kató Béla püspök úr életét és szolgálatát!

Szeretettel,
Lukács Olga

Az erdélyi, magyarországi és felvidéki egyházak vezetőinek pódiumbeszélgetése az *Egyházak szerepe a társadalmi megbékélésben Közép-Kelet Európában. Közép-Európa mint vallási sokszínűség modellje*. Budapest, 2011. március 10-12. – Lágymányosi Ökumenikus Központ.

Balról a felsorolás, a 2011-ben betöltött pozícióval: *Kató Béla*, az Erdélyi Református Egyházkerület főjegyzője-püspökhelyettese, *Ódor Balázs*, a Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatalának külügyi irodavezetője, *Marius Maghiaru*, a Budapesti Román Ortodox Egyházközség esperese, *Dr. Markus Meckel*, volt német külügyminiszter, *Hans Kaiser*, volt miniszter, a Konrad Adenauer Alapítvány magyarországi irodájának vezetője, *Dr. Kocsis Attila*, KIM Diaszpóra Osztály vezetője, *Kocsis Fülöp*, a Hajdúdorogi Görög-Katolikus Egyházmegye püspöke, *Dr. Bölcskei Gusztáv*, püspök, Magyarországi Református Egyház Zsinatának elnöke, *Dr. Mészáros Kálmán*, a Magyar Baptista Világszövetség elnöke, *Dr. Szebik Imre*, ny. ev. püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke, *Fazekas László*, a Szlovákiai Református Keresztény Egyház püspöke, *Dr. Christoph Klein*, a Romániai Ágostai Hitvallású Egyház ny. püspöke, a Reconciliation in South East Europe Alapítvány elnöke, *Zaharia Pereş*, a Temesvári Ortodox Érsekség tanácsosa, *Dieter Brandes*, az Egyházak Világtanácsának megbízottja, Genf.